

Toenadering nodig tussen zorg voor lichaam en geest

De zorg voor mensen met een lichamelijke aandoening en die voor mensen met een geestelijke aandoening is te veel gescheiden. Daardoor krijgt een groeiende groep patiënten met een combinatie van lichamelijke en psychische aandoeningen niet de juiste zorg en hebben zij soms zelfs een aanzienlijk lagere levensverwachting. Omdat het hier gaat om een fundamenteel en complex probleem, is een aanpak nodig op veel verschillende terreinen. Dat schrijft de Gezondheidsraad aan de minister van VWS.

Psychische aandoeningen en lichamelijke aandoeningen komen vaak samen voor. In algemene ziekenhuizen heeft naar schatting 15-50% van de patiënten naast een lichamelijke ook een psychische aandoening. In de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) heeft ongeveer 75% van de patiënten met een ernstige psychiatrische aandoening een of meer (chronische) lichamelijke aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten of diabetes. Door de vergrijzing groeit de groep mensen met een combinatie van psychische en lichamelijke aandoeningen.

Psychische en lichamelijke aandoeningen kunnen elkaar negatief beïnvloeden. Door een depressie kan lichamelijke zorg, zoals de revalidatie na een hartoperatie, stagneren. Medicatie tegen psychosen kan zorgen voor gewichtstoename en problemen met de stofwisseling. Mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen leven 15 tot 20 jaar korter als gevolg van onder meer hart- en vaatziekten, diabetes en obesitas.

De nadrukkelijk gescheiden inrichting van de zorg bemoeilijkt een integrale benadering van patiënten met een combinatie van psychische en lichamelijke aandoeningen. Zo wordt soms binnen het ene zorgdomein de zorg uit het andere domein niet vergoed. Patiënten hebben daardoor vaak een nieuwe verwijzing nodig. Coördinatie van zorg op verschillende domeinen ontbreekt doorgaans. Ook kunnen zorgverleners aandoeningen buiten hun domein over het hoofd zien of een verkeerde diagnose stellen (lichamelijke klachten die aan een psychische aandoening worden toegeschreven en andersom).

De Gezondheidsraad adviseert om te verkennen hoe een integrale benadering gestimuleerd kan worden. Bijvoorbeeld met maatwerk in de financiering, betere toegankelijkheid van preventieve zorg voor mensen met psychische problemen, meer coördinatie en aandacht voor samenhang tussen lichamelijke en psychische aspecten in richtlijnen en in de opleiding van zorgverleners. Oplossing van een dergelijk complex en breed probleem vraagt volgens de raad aanpassing op verschillende fronten tegelijk en van verschillende betrokkenen.

De publicatie Integrale zorg voor mensen met lichamelijke en psychische aandoeningen (nr. 2020/07) is te downloaden van www.gezondheidsraad.nl. Voor vragen kunt u contact opnemen met Aicha Lubbinge, telefoon 06 150 38 401, e-mail: aj.lubbinge@gr.nl.